

SERRA

D'OR

739-740

JULIOL-AGOST 2021
7,75 €

JOSEP M. SOLER
21 anys al servei
de Montserrat
i del país
Òscar Bardají

Maria Barbal, Premi d'Honor
Irene Muñoz i Pairet
Cinc mesos de febrada el 1821
Jordi Mata

El secret del mite de Valentino

Albert Beorlegui i Tous

Vint anys de la Fundació Vila Casas

Àlex Susanna i Glòria Bosch

Maria Bofill, art i llibertat

Joan Miquel Llodrà

La pintura de Miquel Villà al Maricel

Ignasi Domènech i Susanna Portell

Joan Triadú: el centenari d'un mestre

Joan Josep Isern

Portaceli obre vies creatives per al TNC

Marta Monedero

Frederica Montseny, lleona entre llops

Carles Cabrera

Res a perdre?

per Francesc-Marc Álvaro

Protestes, majoritàriament protagonitzades per gent jove, per l'empresonament de Pablo Hasél. (Foto: ACN)

En les manifestacions i aldarulls que hi va haver a Barcelona i en algunes altres ciutats arran de l'empresonament del raper Pablo Hasél fa alguns mesos, es va detectar la presència de gent molt jove que probablement s'estrenava aquells dies en aquesta mena de mobilitzacions. Alguns representants de les organitzacions juvenils que convocaven aquelles protestes van explicar que hi ha una generació, enxampada entre la crisi del 2008 i la de la Covid, que se sent «frustrada, insatisfeta i abocada a la precarietat»; segons aquests portaveus, la presència als carrers d'aquest jovent tan actiu s'explica pel fet que «no hi tenim res a perdre». La tesi en qüestió es va anar repetint durant algunes setmanes,

enmig de proclames que denunciaven la manca d'un futur per a les noves generacions a Catalunya.

«No hi tenim res a perdre.» La frase no ha deixat de colpejar-me el cervell des del febrer, i em torna sovint a propòsit d'una cosa o d'una altra. És cert que els joves d'avui, els que tenen vint-i-pocs anys, no hi tenen res a perdre? M'inclino a discutir aquesta consigna i a considerar-la desinformada, a més d'exagerada. Comencem per una cosa ben fàcil: on és que sentim aquesta mena d'expressions tan rotundes? En societats en què la pobresa, la desigualtat i les injustícies han convertit l'existència dels individus en un infern. Parlo de països on la vida de les persones no val res i la indignació dels desesperats és el motor d'una sèrie d'accions extremes que

«Hi ha una generació, enxampada entre la crisi del 2008 i la de la Covid, que se sent “frustrada, insatisfeta i abocada a la precarietat.”»

«Comparar la vida del jovent d'aquí amb la de molts països d'Àsia, Àfrica o l'Amèrica Llatina és banalitzar el sofriment d'una part de la població mundial.»

posen en risc unes vides que, de fet, sempre són al caire de l'abisme, facin el que facin. Aquestes persones afirmen no tenir res a perdre si es revolten, perquè la seva vida —precària i amenaçada diàriament per circumstàncies sagnants i poders arbitraris— s'ha convertit en una no-vida. Estan en aquesta situació els joves ciutadans de la Catalunya actual? És evident que no. Comparar la vida del jovent d'aquí amb la de molts països d'Àsia, Àfrica o l'Amèrica Llatina és banalitzar el sofriment d'una part de la població mundial i desfigurar els problemes que, efectivament, tenim a casa nostra. N'hi hauria prou de fer un cop d'ull als nivells de renda, als d'educació i als de llibertat d'informació per saber que, afortunadament, no vivim allí on la vida humana té una

«La doctrina catastrofista és tan atractiva com inservible per avançar.»

«Les converses d'altres èpoques són substituïdes per hores de jocs davant d'una pantalla.»

«Hi ha feina a fer, òbviament. Però no podem dir que “no hi tenim res a perdre”, perquè no és cert. Hi ha molt a perdre, moltíssim.»

escassa consideració per part de tota mena de poders. Les xifres són eloqüents en aquest respecte.

Llavors, per quin motiu aquests manifestants van dir i repetir que «no hi tenim res a perdre»?

En primer lloc, aquests joves són víctimes d'un discurs apocalíptic de caràcter ahistòric que s'emet des de diversos àmbits com a veritat científica. La greu crisi econòmica global que vam patir fa uns anys va crear un context molt receptiu a aquesta mena de judicis; recordo que analistes i comentaristes suposadament prestigiosos van escriure llavors sense manies que els europeus tornàvem «al món que havia descrit Charles Dickens a les seves novel·les», una analogia molt forçada, tenint en compte que les xarxes de protecció de l'Estat del benestar no existien en aquella època i que les circumstàncies materials de la majoria de la gent eren paupèrrimes. La doctrina catastrofista és tan atractiva com inservible per avançar.

En segon lloc, hi ha un adamisme molt estès en la nostra societat que consisteix a veure el món i a actuar sense tenir en compte les conquestes reals que hem assolit i els esforços dels nostres avantpassats, com si ara toqués construir-ho tot des de zero. Suposo que deu ser fascinant sentir-se pioner i completament original, però això genera una pila de malentesos i d'errors, a més de ser

ridícul. L'adamisme dona molta força a qui el practica, però no deixa de ser una borratxera retòrica que impedeix comprendre la realitat que ens envolta. És una creença irracional molt resistent a les dades certes i basades en fets comprovables.

I, en tercer lloc, el trencament d'una transmissió de coneixement que es donava per la via intergeneracional (la relació entre avis i nets) provoca una ignorància que no és percebuda com a tal, que passa inadvertida, però que condiciona la interpretació d'allò que vivim i sentim. Malgrat que els avis no han desaparegut completament del dia a dia dels nets, és una evidència que els estils de vida en les societats desenvolupades no faciliten l'intercanvi tranquil, reposat i habitual d'experiències entre generacions allunyades. L'avi i l'àvia continuen sent cuidadors molt importants dels nets, però d'una manera menys sovintejada i en uns contextos en què es multipliquen els focus d'atenció dels més petits. Les converses d'altres èpoques són substituïdes per hores de jocs davant d'una pantalla.

Tot això podria explicar per què hom, a dia d'avui, pot arribar als setze o als divuit anys pensant que «no tenim res a perdre» si van mal dades. Però més inquietant que aquesta afirmació ha estat, a parer meu, l'escàs nombre de rèpliques fonamentades per desmentir-la. Al

contrari, han aparegut veus veteranes que, des del paternalisme, l'oportunisme i el cinisme, han abonat aquesta tesi tan falsa amb una sèrie d'afegits demagògics que no fan res més que alimentar vells ressentiments i dogmatismes. El fet que la consigna d'aquest jovent sigui certificada com a bona per algunes patums del país és molt preocupant i em porta a la pregunta següent: quina mena de decadència intel·lectual afecta alguns dels nostres acadèmics, periodistes, analistes i similars que tenen la necessitat d'apuntar-se al discurs més tronat que sorgeix? Hi ha personatges que no s'adonen del mal que fan quan juguen a donar la raó a uns joves desinformatos, per semblar joves ells també, tal vegada.

No vivim en una societat perfecta. Encara hem d'avançar molt pel que fa a drets civils i socials, encara hem de millorar molt els mecanismes democràtics i les xarxes de protecció social. El present no està lliure d'amenaçes. Hi ha feina a fer, òbviament. Però no podem dir que «no hi tenim res a perdre», perquè no és cert. Hi ha molt a perdre, moltíssim. Perquè també hi ha hagut molts esforços dels nostres avis i dels nostres pares per arribar fins aquí, sovint amb sacrificis i renúncies fonamentals. Dir el contrari és menysprear la seva memòria i el seu exemple.